

9. međunarodni gospodarsko – znanstveni skup o ribarstvu
*“Hrvatska akvakultura u Europskoj uniji –
sadašnjost i budućnost”*

Vukovar 9. i 10. svibanj 2013.

-- o O o --

**Uzgoj ciprinidnih vrsta
ekonomski i društveni značaj**

Mr.sc. Milan Božić, dr.vet.med
Ivan Prepolec, dipl. inž.



UVODNI DIO

- Proizvodnja toplovodnih vrsta (ciprinidnih) riba u nas započinje u prvoj polovici 20. stoljeća.
- Od 1902. do 1912. god. sagrađena većina ribnjaka za navedenu vrstu proizvodnje.
- U periodu 1950. – 1960. također se gradi dio ribnjaka



- **Do 1990.** god. proizvodnja ciprinidnih vrsta kreće se oko **18.000 t / god.** i plasira se uglavnom na područje istočne Europe.
- Od 1990. zbog niza objektivnih, ali i subjektivnih razloga proizvodnja naglo opada.
- **2012.** proizvedeno oko **5.500 tona**, od toga samo **2.400 tona** konzumne ribe



- Produkcija na šaranskim ribnjacima trpi niz ograničenja vezanih za zaštitu prirode i zaštitu okoliša, sukladno međunarodnim konvencijama ratificiranim u RH, a isto tako i sukladno hrvatskim konvencijama i zakonima.



- Međunarodne konvencije

- NATURA 2000.
- Ramsarska konvencija
- RIO konvencija
- BONSKA konvencija
- BERNKA konvencija

Domaće zakonodavstvo

- Strategija i akcijski plan razvoja bioraznolikosti RH
- Zakon o zaštiti okoliša
- Zakon o zaštiti prirode



Dodatni otežavajući faktori za proizvodnju

- SUBJEKTIVNI UČINCI:
 - neriješen pravni status ribnjaka
 - štete od ihtiofagnih organizama
 - troškovi vodnog gospodarstva
 - netransparentnost u politici poticaja proizvodnje



- OBJEKTIVNI UČINCI

- Vrlo velike i nagle promjene klime

- Neusklađena carinska politika RH i susjednih zemalja



Prednosti uzgoja u ribnjacima

- Ova grana proizvodnje predstavlja:
 - Proizvodnju zdrave hrane
 - Izvoznu proizvodnju
 - Radno intenzivnu proizvodnju
 - Područje razvoja bioraznolikosti
 - Granu proizvodnje sa vrlo pozitivnim utjecajem na čuvanje prirode i okoliša
 - Društveno korisnu zbog zapošljavanja stanovništva, posebno u ruralnom području



PROIZVODNJA CIPRINIDNIH VRSTA-DRUŠTVENO- EKONOMSKA VAŽNOST

- Proizvodnja se odvija u ribnjacima otvorenih površina uglavnom nekoliko stotina hektara
- Osim gospodarske vrijednosti ribnjaci služe i širim društvenim interesima



Gospodarski značaj:

- 75% proizvoda se izvozi
- održiva proizvodnja
- radno intenzivna proizvodnja

Širi društveni značaj:

- ribnjaci kao protupoplavni objekti
- razvoj bioraznolikosti
- pročišćaci voda
- odmorišta migratornih vrsta ptica
- stanište za više od 250 vrsta

Nabrojene značajke uglavnom djeluju na smanjenje efikasnosti proizvodnje, zbog čega joj je potrebno kroz zakonodavnu regulativu pružiti potporu.



1. Pravni status ribnjaka

- Već 20-tak godina pokušava se riješiti pravni status ribnjaka
- Zakonodavna regulativa sporo se mijenja, a isto se odnosi i na provođenje propisa



2. Štete od ihtiofagnih organizama

- Ogromne štete uzgoju u ribnjacima nanose ihtiofagni organizmi koji su uglavnom zakonom zaštićeni
- Propisane su naknade za štete, ali se propisi teško provode
- Očekuje se kvalitetnija primjena zakonodavne regulative ulaskom u EU.



3. Troškovi vodonog gospodarstva

- Oko 20-ak godina naplaćuje se više od 10 vrsta vodnih naknada koje su sa 13 – 15% ugrađene u cijenu ribe
- Zadnjih godina ovi iznosi su smanjeni, ali još uvijek se obračunavaju nerealni troškovi
- Očekuje se da će ulaskom u EU ovi troškovi biti ukinuti, budući da ne postoje niti u drugim članicama



4. Politika poticaja - netransparentnost

- Poticanje proizvodnje slatkovodne ribe mijenjalo se u posljednjih 15-ak godina, time da je postalo nepovoljnije za proizvođače
- Iznos poticaja za šarana pao je sa 4,00 na 2,10 kn/kg
- Za naknade štete od ptica postoji sumnja o netransparentnoj raspodjeli sredstava



Rješenja koja se predlažu

- Prostorni i tehnološki uvjeti za postizanje nivoa proizvodnje prije 1990. postoje, a za to je prema našem mišljenju potrebno:
 - Pojednostavniti i ubrzati rješavanje pravnog statusa ribnjaka
 - Vratiti u zakonski okvir obračun i isplatu za štete od ptica i izvršiti reviziju dosadašnje politike i načina isplate, a u slučaju nepravilnosti, vratiti u proračun sredstva isplaćena protivno odredbama državnog povjerenstva iz 2007. god.



Rješenja koja se predlažu

- Troškove vodnog gospodarstva uskladiti sa praksom EU
- Poticaje za 1 kg ribe pretočiti u sustav fondovske potpore programima

Probleme je potrebno najozbiljnije sagledati i što prije ih riješiti, jer u protivnom će doći do gašenja ove vrste proizvodnje.

